

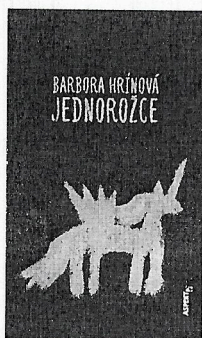
SAMOTA AKO NOVODOBÝ IDEÁL

LÍVIA LACZOVÁ

Scenáristka Barbora Hrínová vo svojej debutovej zbierke poviedok *Jednorožce* systematicky dokazuje osamelosť, ktorá je výsadou len ozajstného cinefila. Jej protagonisti pendlujú medzi očakávaniami iných a ich dennou náplňou je hľadanie partnera, hľadajú čokoľvek – „Muža, ženu, transku... Všetko lepšie ako sto rokov samoty“ (s. 162). Prečo sa očakáva, že je ktokoľvek lepší ako sto rokov samoty?

Nie je. A za týmto názorom si Hrínová stojí a poukazuje na to, aké silené a nefunkčné sú vzťahy zo zoznamky, baru aj medzi rodinnými príslušníkmi a spolubývajúcimi, ba dokonca aj s domácim miláčikom. Ukazuje, ako vzťahy vyhľadávame, lebo sa očakáva, že samotu apriórne budeme vnímať ako znak zlyhania. Postavy o samotné vzťahy v princípe ani nestoja, len sa snažia vyhovieť svojmu okoliu, ktoré ich tlačí do konvenčne vnímaného partnerstva. Úľava z vyhovenia očakávaniam je pre postavy podobne uspokojujivá ako orgazmus (s. 136). Ten však občas nepríde. Nátlak a požiadavky, ktorým sa nie vždy dá vyhovieť, ich potom doháňajú k tomu, že začnú niečo skrývať. Pred inými, ale aj pred sebou. Začnú trpieť „neurčitou identitou“ (s. 140) a začne im chýbať „pocit vlastnej hodnoty“ (s. 136). Vedľa postele sa im začnú kopíť prázdne fľašky, za stolovou im začne rašiť marihuana, odmietnu romantickú predohru pre schovanú ponožku v podprsenke a na terapii si nenechajú pomôcť, aby láskou k terapeutovi mohli trpieť čo najdlhšie.

Vydavateľka Jana Juráňová v snahe zvýšiť povedomie a predajnosť vyslovila ničnehovoriace oxymorony o tejto

Jednorožce,
Barbora Hrínová,
vyd. Aspekt,
192 s., 9,80 €

knihe, totiž že „všetko je také ‚queer‘, ale zas nie výnimočné, lebo čudo môže mať aj masový výskyt.“ Každý je už v dnešnom svete iný, každý niečím vytrfča z davu, takže sa inakosť stala novou normou. Tento pocit „výnimočnej“ inakosti pramení zo samoty a z nepochopenia okolitým svetom. Ľudia sú rovnakí, ak si myslia, že sú iní. Sú ako kriedou načarbaný jednorožec na obálke knihy – z dôvodu nadbytku zgyčovelí. Čo je menej stále ako kriedová kresba na chodníku sídliska? Príde jeden dážd a betónové plátno je pripravené pre ďalšieho umelca. Čarbanice sú analógiou efemérnych vzťahov, ktoré jedna búrka tiež zmetie zo sveta. Ako by vôbec mohli mať šancu na úspech partneri, ktorí sú „tretia, prinajlepšom druhá voľba“ (s. 39)? To radšej tých sto rokov samoty.

Kompenzácia nedostatočných vzťahov sa môže prejavíť aj hlbším poznaním. Osamelí ľudia majú až zberateľské vedomosti o okolitom svete, rodinne >

založení majú totiž žalostne málo času venovať sa čomukoľvek životne nedôležitému. Niektoré postavy sú preto vášnivými zberateľmi napríklad podrobnej mapy Gruzínska (poviedka *InterNations*), etník na Kaukaze (poviedka *Naša*) či názvov bizarne znejúcich dedín na východnom Slovensku (poviedka *Klebeta*). Nebude teda náhoda, že v úvodnom profile o autorke sa spomína práve jej výskum novodobej gruzínskej kinematografie v Tbilisi. Pôsobí to dojemom, akoby si autorka počas tohto pobytu heslovite zapisovala minoritné zaujímavosti, ktoré však nemá komu povedať, tak okolo nich vystavala fiktívnu postavu, ktorá je nadšencom v rovnakej oblasti. Postavy z pera Hrínovej zato nie sú predvídateľné či amatérsky jednorozmerné. Zároveň však ani majstrovsky komplexné. Osamelosť ich vedie k inakosti a inakosť ich vedie znova naspäť k osamelosti. Točia sa v začarovanom kruhu a ich životy sa

preto nedokážu „rozvinúť do nejakého príbehu na pokračovanie“ (s. 87). Môžu sa však aspoň rozvinúť do vtipných scén.

O Hrínovej zbierke môžeme s istotou povedať to isté čo o každej knihe – má dokumentárnu hodnotu. Nevznikala predsa vo vzduchoprázdne, pre archívy konzervuje najmä postoje a očakávania, ktoré v dnešnej spoločnosti prevládajú – napríklad v poviedke *Tesne vedľa* zobrazuje očakávania od „klasickej rodiny“, do ktorej nepatria homosexuáli, akoby oni boli jediní zodpovední za náš „hnusný svet“ a robili ho „taký neprirodzený“ (s. 122). Autorka nič neodsudzuje ani nepodsúva svoje presvedčenia týkajúce sa týchto povedzme spoločensky sporných tém. Jednoducho veci len tautologicky popisuje také, aké teraz sú. Ale stačí to?

Hrínová neposkytuje odpovede, nekladie ani ďalšie otázky. Zobrazuje výsek dnešnej reality, ktorá vo svojich de-

tailoch nepotrebuje nájsť ilúziu zmyslu, a svojim písaním sa prispôsobuje toľko skloňovanému očakávaniu ešte aj osamelého čitateľa oddychovej literatúry. Ten bude mať pocit príjemne stráveného času, ale príbehy mu v myslí nebudú rezonovať a na postavy zabudne v momente, keď knihu dočíta. O nadčasovosti sa preto v kontexte tejto zbierky uvažovať nedá.

LÍVIA LACZOVÁ (1993)
študuje prekladateľstvo s jazykovou kombináciou slovenčina - angličtina na Filozofickej fakulte

Univerzity Komenského. Predtým študovala na Masarykovej univerzite teóriu a dejiny filmu. Hovorí o sebe: „Som srdcom surrealista.“